



EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings



The I International Science Conference
«MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC
EXPLORATIONS»

January 10 – 12, 2022

Amsterdam, Netherlands

MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC EXPLORATIONS

Abstracts of I International Scientific and Practical Conference

Amsterdam, Netherlands

(January 10 – 12, 2022)

MULTIDISCIPLINARY ACADEMIC EXPLORATIONS

UDC 01.1

ISBN – 978-9-40364-501-8

The I International Science Conference «Multidisciplinary academic explorations»,
January 10 – 12, Amsterdam, Netherlands. 171 p.

Text Copyright © 2022 by the European Conference (<https://eu-conf.com/>).

Illustrations © 2022 by the European Conference.

Cover design: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© Cover art: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Akberov N.A.O.,
Mirzeyeva M.E.Q., Ashrefova A.N.Q. Retrosintetik analiz metodu //
Multidisciplinary academic explorations. Abstracts of I International Scientific and
Practical Conference. Amsterdam, Netherlands 2022. Pp. 22-27.

URL: <https://eu-conf.com>.

СЕМАНТИЗАЦІЯ МІНІМАЛЬНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Зубець Наталя Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
викладач Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький державний медичний університет, Україна

У розмовній українській мові, в художніх творах, у публіцистиці давно помічені фразеологічні одиниці зі структурою сполучення слів – поєднання службового слова (або двох) і повнозначного, які відтворюються в мовленні в готовому вигляді, характеризуються семантичною цілісністю, синтаксичною неподільністю, сталістю мінімальної за обсягом структури, системними зв'язками, наявністю в багатьох із них омонімічних вільних сполучень слів. Найчастіше це прийменниково-відмінкові сполучення та звороти із заперечними частками, на зразок *в літах, від Адама, до упаду, під мухою, по вуха, не густо, не при своїх, ні душі, ні в зуб* та ін. У структурних класифікаціях українського фразеологічного фонду вони називаються мінімальними фразеологізмами (МФ). Дослідники Н. Бабич, Ю. Божко, Н. Зубець, А. Лучик, Ю. Прадід та ін. відносять такі звороти до ядра фразеологічного фонду української мови. У нашому дослідженні ми виявимо й обґрунтуємо типи семантизації під час лексикографічного осмислення відповідних одиниць фразеології.

Динаміка життя, науково-технічний прогрес, широкі контакти країн у сферах економіки й політики, прагнення багатьох особистостей до самовираження призвели до активізації мінімальної фразеології в сучасних умовах, а відтак – до необхідності розуміння їхнього значення з подальшою фіксацією у словниках. Потужні глобалізаційні процеси зумовлюють появу нових зворотів, які ще не опрацьовані лексикографами, як-от: *без галстуків, під егідою, під ключ, під патронатом, по життю, у протистоянні, у формі* та ін.

Саме тлумачення фразеологізму дає змогу зрозуміти своєрідність тієї чи тієї одиниці, вичленувати її різні значення. Для МФ це дуже важливо, тому що нівелює точку зору щодо ототожнення їх із словами (словоформами).

У лінгвістичній науці сформульовано загальні вимоги щодо лексикографічного описування мовної одиниці: тлумачення має бути стислим, чітким, точним, зрозумілим; воно повинне відображати найістотніші риси, суть поняття [1-132]. Цих вимог дотримано у тлумаченні зафіксованих мінімальних одиниць у сучасних фразеологічних словниках [2, 3]. За способом тлумачення МФ у цих джерелах можна виокремити кілька груп:

1) частина МФ ідентифікуються одним синонімічним словом, яке вже не розкладається на елементарні смислові частини, як-от: *з виду* = зовні, *на лапу* = хабар, *під вусом* = дорослий (про хлопця), *не писнути* = замовчати, *не при своїх* = божевільний, *ні разу* = ніколи, *ні до чого* = не потрібен. Маючи на увазі близькість значень, їх не можна вважати тотожними, а лише співвідносними, бо

МФ творяться переважно не для прямої номінації, а для конкретизації та експресивно-емоційної характеристики фактів чи явищ, уже названих словами;

2) семантика МФ передається сполученням двох слів, одне з яких означає високий ступінь прояву ознаки, властивості, стану тощо. Це слова *дуже, абсолютно, надзвичайно, цілком, зовсім* (фактично половина МФ): *під бобрік* з сл. стригти, стрижений = дуже коротко; *з тріском* з сл. провалитися, вигнати, розпастися = надзвичайно ганебно; *ні духу* = абсолютно нікого;

3) частіше семантика МФ передається кількома синонімами: *від Бога* = природно, звичайно; *не макуха* = енергійний, діловий, принциповий; *не з маком* кому і без додатка = тяжко, погано, сутужно; *на півпальця* = зовсім мало, трохи; *не в іграшку* = цілком серйозно, насправді; *ні ногою* куди, звідки = зовсім не ходити, не виходити куди-небудь, не бувати, не появлятися десь;

4) іноді пояснювальна частина відображає модель МФ – поєднання одного (двох) службового слова й повнозначного (майже чверть одиниць): *на віку* = у житті; *по неволі* = всупереч бажанням, через необхідність; *на суху* = без випивки; *не моргнувши [оком (бровою)]* з дієсл. = 1. Не вагаючись, не задумуючись і т. ін. 2. Не бентежачись, не ніяковіючи, не соромлячись; *не в ладах* з сл. жити, бути і т. ін. з ким-чим і без додатка = не в злагоді;

5) пояснювальна частина словникової статті незначної кількості МФ може складатися з кількох слів, розгорнутих словосполучень: *у добрі* з сл. жити і т. д. = у сприятливих матеріальних умовах; *ні (ані) півкроку* = 1. Не мати ніякої змоги пересуватися. 2. Не прогресувати в якій-небудь справі; *ні при чому (чим)* = не винний у чому-небудь, не причетний; не мати стосунку до чогось.

Лаконічні тлумачення МФ зумовлені їхньою елементарною структурою та наявністю слів-супровідників, які мають із ними спільну сему та допомагають упорядкувати їхню інформативність у семантичному відношенні, розмежовуючи різні значення багатозначного фразеологізму. Такі семантичні конкретизатори викликають асоціації з різними явищами, предметами, тому існують фразеологізми з однаковим значенням: *дуже сильно* = зі сл. любити – *над життя*; *змерзнути* – *на кістку*; *змокнути* – *до рубця*.

У лексикографічному опрацюванні МФ, крім семантики, важливу роль відіграє синтаксична функція фразеологізму, яка безпосередньо впливає на формулу його тлумачення (іменна, дієслівна тощо).

Список літератури

1. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С. Функціонування та лексикографічна розробка українських фразеологізмів. Київ : Наукова думка, 1989. 154 с.
2. Фразеологічний словник української мови: у 2-х кн. Київ : Наукова думка, 1992-1993. 927 с.
3. Прадид Ю. Ф. Русско-украинский и украинско-русский фразеологический тематический словарь : Эмоции человека. Симферополь, 1994. 243 с.